

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії

Кафедра образотворчого мистецтва та професійної майстерності

МАТЕРІАЛИ

**VIII регіональної науково-практичної конференції
„ТВОРЧІ ПОШУКИ В ГАЛУЗІ МИСТЕЦТВА
ТА ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ:
ТРАДИЦІЇ, СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”**

17 квітня 2013 р.

м. Луганськ

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

Інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії

Кафедра образотворчого мистецтва та професійної майстерності

МАТЕРІАЛИ

VIII регіональної науково-практичної конференції

**„ТВОРЧІ ПОШУКИ В ГАЛУЗІ МИСТЕЦТВА
ТА ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ:
ТРАДИЦІЇ, СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”**

17 квітня 2013 р.

м. Луганськ

Творчі пошуки в галузі мистецтва та художньої освіти: традиції, сучасність та перспективи: Матеріали VIII регіональної науково-практичної конференції 17 квітня 2013 р. – Луганськ : Альма-матер, 2013. – 233 с.

У збірнику подано матеріали VIII регіональної науково-практичної конференції «Творчі пошуки у галузі мистецтва та художньої освіти: традиції, сучасність та перспективи» за результатами наукових досліджень проблем професійної освіти майбутніх хореографів, художньо-естетичного виховання молоді засобами хореографічного мистецтва, образотворчого мистецтва, естетичних пошуків у художній культурі сучасності. Збірник розрахований на викладачів ВНЗ III-IV рівня акредитації, аспірантів, викладачів загальноосвітніх шкіл, студентів мистецьких спеціальностей і всіх, хто цікавиться питаннями художньо-естетичної освіти.

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри хореографії
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 11.04.2013 року)

Вимоги до оформлення публікацій

Тексти обсягом 5 і більше сторінок формату А4 у редакторі Word. Орієнтація сторінки – книжкова, поля 20 мм, шрифт TimesNewRoman, кегль 12, через 1 інтервал. Структура статті: шифр УДК зліва, через рядок ПІБ автора (авторів), великими літерами назва статті посередині жирним шрифтом, анотація і ключові слова трьома мовами (мовою оригіналу, українською або російською та англійською). Структура статті повинна відповідати вимогам Постанови ВАК України від 15.01.2003 р. № 7-05/1. Елементи статті (у тексті окремо виділяти не треба): 1. постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; 2. аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; 3. виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття; 4. мета статті; 5. виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; 6. висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок; 7. література.

На кожну статтю треба надати рецензію фахівця або наукового керівника.

Редколегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних, цитат, фактів та посилань.

ЗМІСТ

ЕСТЕТИЧНІ ПОШУКИ В ХУДОЖНІЙ КУЛЬТУРІ СУЧАСНОСТІ

Бабаскіна М.Ю.

Аналіз нерівності статей на прикладі книги Сімони де Бовуар
“Друга стаття” 8

Дейнегіна Т.О.

Телебачення як засіб формування художньої культури
студентської молоді 14

Денісова Н.В.

Розвиток художньої освіти в Німеччині 20

Дин Синь

Историческая эволюция развития костюма 22

Дойчик М.В.

Естетика гідності людини в італійському Відродженні 26

Irdynenko K.O.

The discourse of the Postmodern in the field of aesthetics and cultural theory 32

Калюжна А.А.

“Культурний шок” в контексті вивчення сучасної масової культури 36

Ковальова Г.Г.

Композитор М.В. Лисенко – творець національного українського
музичного стилю 42

Ковальова К.М.

Розвиток сучасного театрального мистецтва в Луганську
(на прикладі Російського та Українського театрів) 46

Коженівська Т. О.

До питання вищої професійної освіти телевізійних журналістів-репортерів 48

Кравчук К.А.

Сприйняття експонатів відвідувачами музею 52

Назаренко А.С.

Економічні проблеми розвитку музейної справи в Україні 57

Новак Н.

Сучасні проблеми естетики природи 61

Пупіна К. В.

Автобіографічність у творах Павла Ніліна 65

Розумяк О.В.

Людина як суб’єкт соціально-культурної діяльності 69

Рибалко О.О.

Естетична ініціація літератури українських шістдесятників 73

Рибіна Р.М.

Філософська проблематика літератури «Розстріляного Відродження»
(на прикладі творчості М. Хвильового і В. Підмогильного) 77

Соболева О.М.

Деякі аспекти формування атакировки звуку флейтиста 80

Соколовська К.О.

Менталітет і ментальність як культурологічні поняття 84

Шульга Т.О.

Роль жінки-письменниці у сучасній українській літературі 88

ОБРАЗОТВОРЧЕ ТА ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

Анікіна Т.О., Обухова А.В.

Особливості розвитку художнього різьблення на Луганщині 92

Галак Н.В.

Збереження українських традицій у народному мистецтві Луганщини 97

Заблодська О.С.

Мистецтвознавчі дисципліни в підготовці магістра
образотворчого мистецтва 101

Ильина Н.В.

Формирование художественно-образного мышления студентов
средствами композиции 108

Каспарі О.П.

Художньо-стильові тенденції розвитку пейзажного живопису на Луганщині
у ХХ – початку ХХІ ст. 112

Назаров Г.Б.

Психоаналітична інтерпретація процесу художньої творчості 118

Павлова О.І.

Вплив використання традиційних і нетрадиційних методів навчання у вивченні курсу "Історія
мистецтва" у студентів мистецьких спеціальностей 124

Репринцева М.

Іконопис Київської Русі як фактор формування естетичної культури
сучасної молоді 126

Рибалко О.

Тарас Шевченко – студент Імператорської Академії мистецтв 129

Сівак А.М.

Специфіка творчого процесу в мистецтві 132

Чупіна В.М.

Вища професійна освіта художників-ювелірів як фактор економічного зростання ювелірної галузі
..... 135

Ярова Л.П.

Асоціативне мислення як метод у процесі розвитку творчого потенціалу
студентів ВНЗ спеціальності «Декоративно-прикладне мистецтво» 139

ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО

Васильченко А.С.

Поняття «балетмейстер» та його значення в розвитку балетного мистецтва 143

Вільховченко Т.І.

Розвиток хореографічного мистецтва на сучасному етапі 149

Гао Сюн

Танец модерн – ведущее направление современной хореографии 154

Головенко Е.С.

Роль керівника дитячого колективу бального танцю в організації
навчально-виховного процесу 159

Ключко А.С.

Імпровізація як метод формування адаптивності студентів 168

Колесникова И.С.

Применение метода наблюдения в реализации учебного курса
«Композиция и постановка современных форм танца» 171

Колесников Г.П.

«Партерная гимнастика» как подготовительный этап изучения классического
танца студентами с учетом содержания программы новой специализации 174

Ли Лиша

Русский народный танец как художественное целое
современной культуры России 177

Хе Мяо Лин

Влияние музыки на развитие хореографического искусства 182

Онопрієнко С.В.

Першоджерельні витоки народних танців східних слов'ян 186

Павлів Н.С.

Значення системи образотворчо-виразних засобів хореографічного

мистецтва для сучасного балетмейстера	188
Філімонова О.Ю.	
Психологічна готовність майбутніх хореографів до професійної освіти	198
Хань Сяюнь	
Современный танец как фактор гармонизации личности	202
Цзинь Ци	
Проблема прекрасного в хореографическом искусстве Китая	208
Челомбитько А.В.	
Специфика и природа танца	212
Чен Си	
Формирование танцевальной культуры средствами классического танца	217
Чжан Сяюй	
Современность танцевальных сюжетов в русских народных танцах	221
Відомості про авторів	227

ПЕРШОДЖЕРЕЛЬНІ ВИТОКИ НАРОДНИХ ТАНЦІВ СХІДНИХ СЛОВ'ЯН

В умовах Київської Русі сформувалася давньоруська народність – східні слов'яни. У творчому процесі, протягом тисячоліть та віків, переплавляючи та видозмінюючи культуру, спадкоємність епох, спілкуючись із сусідами, беручи і віддаючи, руський народ створив блискучу і яскраву, глибоку й багату, змістовну та самобутню культуру київських часів, культуру, яка стала основою культур російського, українського та білоруського народів. Взаємовідносини між хореографічними культурами різних братніх народів – одна з найцікавіших, але, на жаль, ще малодосліджених проблем.

У наш час інтенсивного розширення міжнародних зв'язків взаємовплив національних культур – цілком природна річ. Але такий взаємовплив спостерігаємо ще в далекі часи, до виникнення, становлення народностей, націй.

У кожному історичному періоді, починаючи з давньоруської культури, в період становлення російської, української та білоруської народностей і до сьогодні, змінюється не тільки структура окремих рухів, але й трансформуються одні жанри народного танцю та народжуються інші.

Наразі, народний танець – один із найдавніших видів народного мистецтва. Народний танець складався і розвивався під впливом історичних, соціальних, географічних умов життя народу. На народному танці лежить відбиток місця і часу, які його породили, національних традицій, психології, системи художнього мислення народу [1, с 60].

“Навіть у провінціях однієї й тієї ж держави змінюється танець. Північний русин не так танцює, як малоросіянин, як слов'янин південний, як поляк, як словак: в одного танець розмовляє, в іншого безчуттєвий; в одного шалений, розгульний, в іншого спокійний; в одного напружений, важкий, в іншого легкий, повітряний”[2, с. 115].

Наприклад, українській танцювальній чоловічій лексиці притаманні дві характерні ознаки: *etevetion* (фр. підняття) – природний дар танцюриста до стрибків, зльотів та віртуозних низових рухів (присядок, повзунців, закладок тощо). Стрімкі українські жіночі рухи типу бігунців та російські ходи-біги зовсім не схожі на переходи в білоруських жіночих танцях. Навіть манера виконання рухів з подібними структурними основами (деякі з названих якоюсь мірою схожі на перемінний крок) у кожного народу своєрідна [3, 116].

На цю проблему звертали увагу у своїх мистецтвознавчих працях хореографи Н. Надеждіна, Т. Ткаченко, Т. Устінова; та ін.

Видатні майстри дослідження народної творчості Г.Березова, В. Верховинець, П. Вірський, О. Голдрич, П.Григор'єв, А. Гуменюк, В. Кривохижа, Н. Скорульський у своїх працях доводять, що народні танці з прадавніх часів є ілюстрацією життя, побуту і праці східно-слов'янського народу.

Ми приєднуємося до думок видатних діячів культури і бачимо, що при дослідженні генезису хореографічної лексики, надзвичайно цікаві висновки дає історико-порівняльний аналіз народних танців, пов'язаних з обрядами та традиціями трьох слов'янських народів, демонструючи, як у процесі становлення деякі рухи модифікуються від найпростіших до найскладніших форм, тобто від хороводів до народно-сценічних композицій.

Наразі, хороводи були первісною формою народного фольклору, своєрідною обрядовою дією – величання Весни, та зародком першого народного танцювального мистецтва, яке збереглося і дійшло до наших днів.

Поділялися хороводи на трудові та побутові, а за малюнком – на кругові, лінійні та ін.

Поряд з хороводами великою популярністю користувалися й побутові танці. Побутові танці Росії, України та Білорусії в кадрилих, польках мають спільне, оскільки ці танці були

прийняті від інших народів. Та незважаючи на це слов'янські народи створили не менш величезну культуру народного хореографічного мистецтва.

Особливо яскравою, особливо багатою була представлена в народній творчості так звана календарна обрядова хореографія. Ця сфера культури виникла як віддзеркалення і свого роду продовження трудової діяльності людини.

Ланцюжок народних свят, присвячених початку чи кінцю певної пори року і пов'язаних з ним робіт в полі чи вдома, і складав своєрідне “намисто” – річний обрядовий цикл. Ці весняні обрядові дійства та свята були традиційними як у росіян, українців так і в білорусів.

Які ж свята входили сюди?

“Святки”, “Масниця”, “Веснянки”, “Русальний тиждень” (Семик і Трійця), день Івана Купали, Петрів день, “Зажинки”, “Дожинки”.

Це були поетичні народні дійства, під час яких розігрувалися цілі вокально-хореографічні спектаклі, що рясніли цікавими піснями і самобутніми танцями. З цих свят народилися такі популярні у слов'ян танці як “Кадриль” – у росіян; “Гопак” – в українців; “Лявониha” – у білорусів та багато ін., які стали перлинами народної творчості східно-слов'янських народів [3, с. 161].

Таким чином, давньоруські свята та обряди дали народній хореографії трьох східно-слов'янських народів велику кількість споріднених танцювальних рухів. Деякі з них до цього часу мають, наприклад, однакові назви, відрізняючись лише формою, характером і темпом виконання: присядки, повзунці, розтяжки, розніжки, щупак, млинок, барильце, оберти, вибиванці та плескачі.

Тут доречно згадати справедливе зауваження знаменитого хореографа К. Голейзовського, що “... на Україні, як і в Росії, та у білорусів, танцюють навприсядки і роблять повзунці, але національна форма, якою наділені ці колінця, у кожного народу своя” [4, с. 17].

Отже, ми прийшли до висновку, що з пливом часу народний танець не змінює свій зміст, який насамперед відбиває його ідею та зміст. Але народна хореографія, як і кожне мистецтво, розвивається у зв'язку з життям. Рухи, що входять до арсеналу того чи іншого танцю, також трансформуються, ускладнюються, до них вводяться нові елементи, нюанси. А балетмейстер, відтворюючи картину з життя далекого минулого, обов'язково звертається до історичних джерел (літописів, записів мандрівників, фольклору поетичного, пісенного, звичаїв, обрядів, тощо).

Література

1. **Иноземцева Г. В.** Народный танец. / Г. В. Иноземцева. – М. : Знание, 1971. – 235 с.
2. **Воропай О. М.** Звичаї нашого народу. / О. М. Воропай. – К. : Знання, 1994. – 564 с.
3. **Гуменюк А. І.** Народне хореографічне мистецтво України. / А. І. Гуменюк. – К. : Наукова думка, 1963. – 348 с.
4. **Голейзовский К. Н.** Образы русской народной хореографии. / К. Н. Голейзовский. – М. : Искусство, 1964. – 208 с.

Онопрієнко С.В. Першоджерельні витоки народних танців східних слов'ян.

У статті розглядаємо взаємовідносини між хореографічними культурами різних братніх народів (російського, українського та білоруського народів). Давньоруські свята та обряди, їх вплив на танцювальні рухи трьох східно-слов'янських народів.

Ключові слова: східні слов'яни, народний танець.

Онопrienко С.В. Первоисточники народных танцев восточных славян.

В статье рассматриваются взаимоотношения между хореографическими культурами братских народов (росийского, украинского и белорусского народов). Древнерусские праздники и обряды, их влияние на танцевальные движения трёх восточно-славянских народов.

Ключові слова: восточные славяне, народный танец.

S. Onoprienko Primary sources of folk dances of Eastern Slavs.

This article addresses the relationship between the fraternal peoples choreographic culture (Russian, Ukrainian and Belarusian peoples.) Old Russian festivals and rituals, their impact on the dance moves of three East Slavic peoples.

Keywords: east slavic peoples, folk dance.

Відомості про автора

Онопрієнко Світлана Васильєвна, викладач кафедри хореографії, «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Інституту культури і мистецтв»